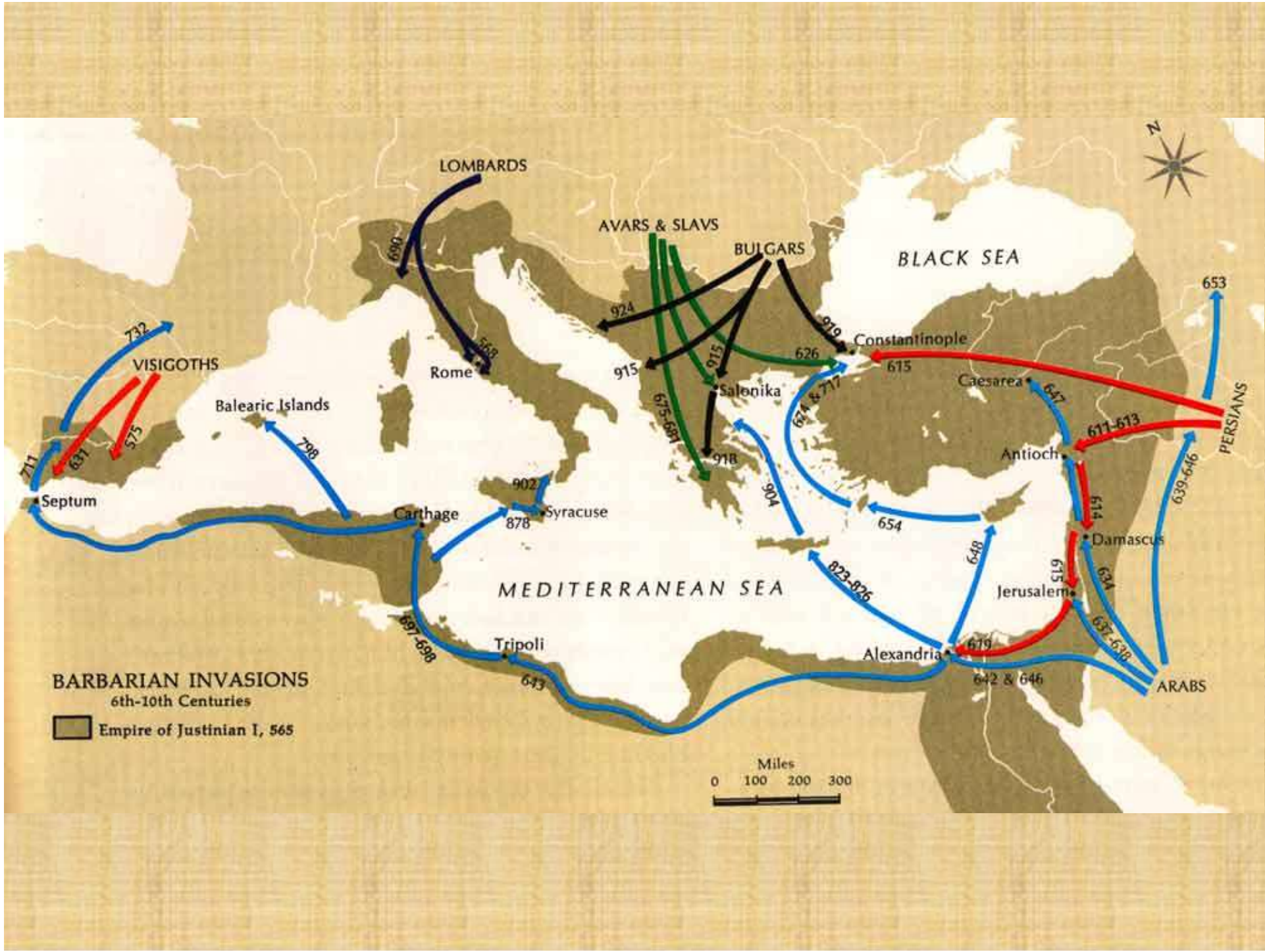

Kapitoly z dejín Byzancie

prednáška 05

© 2003 Marek Meško

- **Justinos II. (565-578)**
 - Justiniánov synovec – *kouropalates*
 - podpora senátu a veliteľa gardy *Excubitores* Tibéria
 - zastavil vyplácanie tribútu okolitým národom, snaha o energickú zahraničnú politiku
 - Byzancia obsadila r. 567 Sirmium na úkor Gepidov, ktorých spoločne porazili Avari a Longobardi
 - 568 vpád Longobardov do Itálie
 - neplatenie tribútu prinieslo novú vojnu s Perziou, r. 573/574 Peržania dobyli dôležitú pevnosť Daras v pohraničí
 - > ťažký šok – Justinos sa nervovo zrútil, jeho žena Sofia zariadila, aby sa Tiberios stal *kaisar* a začal fakticky vládnuť namiesto chorého Justina, kt. zomrel 578
 - situácia začala eskalovať aj na Balkáne, nájazdy Slovanov, r. 578 Tiberios porazil slovanské kmene v delte Dunaja
 - > nemožnosť poskytnúť podporu posádkam v Itálii, ktorú takmer celú Longobardi dobyli

L' Italia nel 600 ca.

approssimazione

- **Tiberios II. (578-582)**
 - úzky spolupracovník generál Mauríkios
 - 579-582 obliehanie Sirmia Avarmi (*kagan* Bajan) na sútoku Dunaja a Sávy

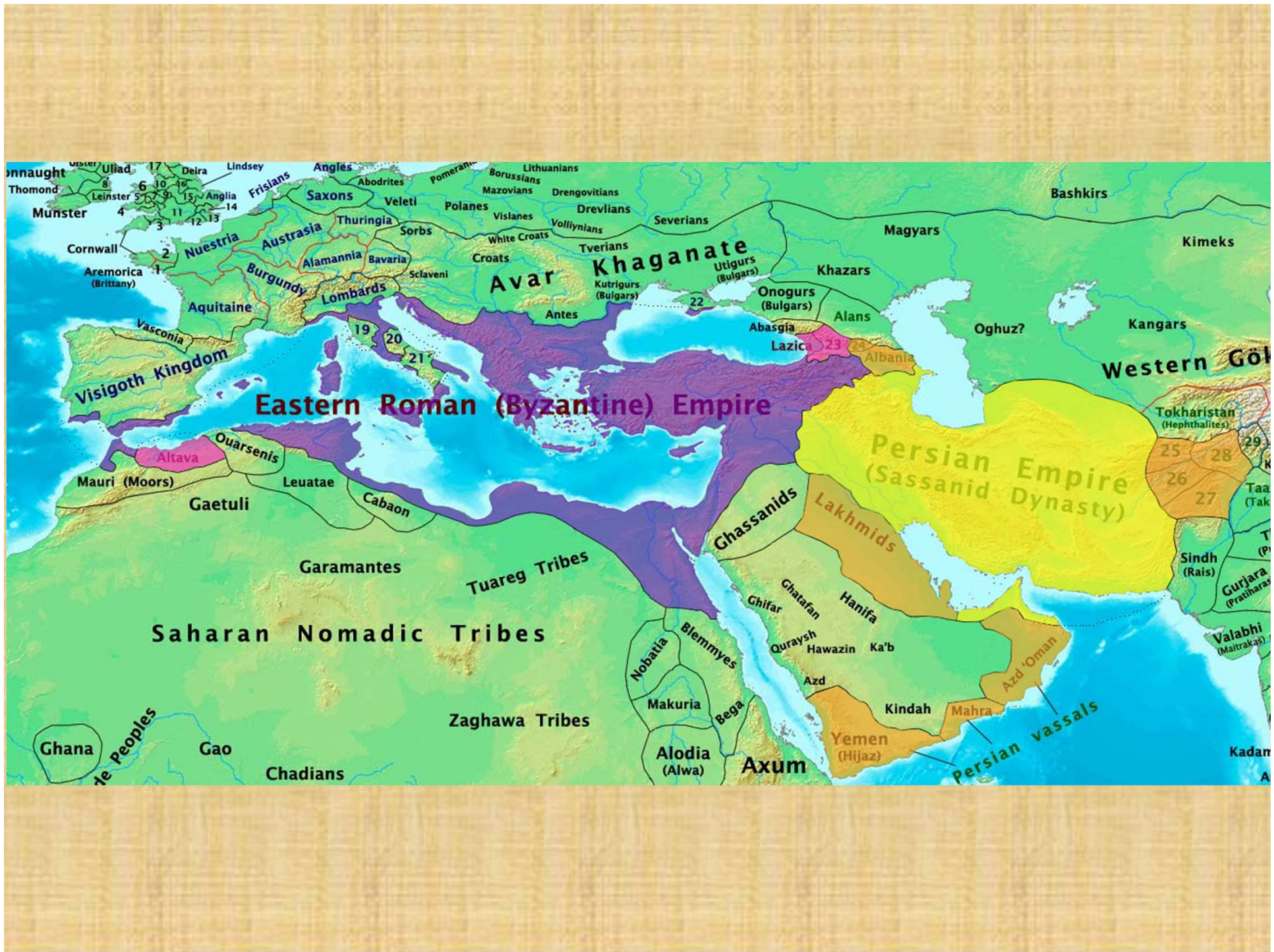

**«Χριστέ} Κύριε} βοήτι της πόλεως κ' έρυξον τον Άβαριν
κε πύλαξον την Ρωμανίαν
κε τον γράψαντα αμήν»**

- veľké úsilie venované obrane ríše – Mauríkios od r. 581 kaisar
----> Tiberios v auguste 582 zomrel

- **Mauríkios (582-602)**
 - prvý grécky hovoriaci cisár
 - hlavné úsilie na Východe proti Peržanom, ktorá skončila až r. 591
 - medzitým avaroslovanské nájazdy na Balkán, zvyšné vojenské oddiely *de facto* bránili len Trákiu, ostatné územia nechránené
 - prvé obliehanie Solúna Slovanmi (*Miracula Sancti Demetrii*)
 - to isté platí aj pre Itáliu a severnú Afriku
 - zmena usporiadania správy týchto území založením tzv. exarchátov
 - > 584 Ravennský exarchát (Ravenna)
 - > 591 Africký exarchát (Kartágo)
 - najvyšší úradník *exarchos* má aj vojenské aj civilné právomoci, začiatok militarizácie štátnej správy vzhľadom k ohrozeniu štátu
 - po r. 591 návrat vojenských oddielov na Balkán, protiofenzíva proti Avarom a Slovanom
 - do r. 600 obnovená hranica na Dunaji
 - zvýšené bojové nasadenie a nepriateľské nájazdy zhoršovali ekonomickú situáciu štátu
 - snaha Mauríkia ušetriť peniaze, reformy v armáde – financovanie naturáliami -> vzburá
 - r. 602 snaha o zníženie nákladov tým, že armáda prezimuje na sever od Dunaja -> vzburá

- **Fokas (602-610)**
 - prvá násilná zmena na cisárskom tróne od r. 284, Fokas nechal popraviť Mauríka a jeho synov
 - dôvera len príslušníkom vlastnej rodiny, podozrievanie a nakoniec teror
 - jediný cisár, ktorého neskôr historická tradícia a ortodoxná cirkev označila za tyrana
 - dobré vzťahy jedine so vzdialenou Itáliou a pápežstvom (608 vztýčený Fokov stĺp na rímskom fóre *exarchom* Smaragdom, lebo Fokas daroval pápežovi Bonifácovi Panteón, ktorý ho konvertoval na kresťanský kostol)
 - > prevrat znamenal veľké zahraničnopolitické komplikácie, lebo vyvolal novú vojnu z Perziou (Chosroes/Chuzrav II. bol chránencom Mauríka, ktorý mu r. 591 zabezpečil perzský trón)
 - od r. 603 vojna na Východe, postupné sťahovanie vojenských oddielov z Balkánu -> obnovenie avaroslovanských nájazdov, ktoré zmenia etnický charakter celého polostrova
 - r. 608 povstanie *exarchu* Afriky Herakleia staršieho, synovec Niketas r. 609 ovládol Egypt a prerušil zásielky obilia do hlavného mesta
 - r. 610 vyplávala z Kartága flotila pod velením Herakleia mladšieho a do Konštantínopola dorazila 14. septembra 610
 - 5. októbra padol Fokov režim, Fokas bol zatknutý, zlynčovaný a popravený

Herakleios (610-641)

- Herakleios zdedil vojnu proti Peržanom, snaha o diplomatické riešenie, Chuzrav II. odmietol, vojna pokračovala, čoraz väčšie porážky Rimanov, 610 prvý vpád do Malej Ázie, 613 porážka pri Antiochii, 614 strata Sýrie a Palestíny (vyplienený Jeruzalem), 615 Peržania n brehoch Bosporu a 618/619 padol Egypt, morová epidémia
- 5. apríla 622 (Veľkonočný pondelok) začalo finálne ťaženie proti Peržanom
- po r. 614 obnovený nápor Slovanov na Balkáne, padla Salona, 620 snaha o prímerie s avarským kaganom, vyplácanie tribútu, použitie zoštatneného cirkevného liturgického náčinia
- po r. 615 Vizigóti začali rekonkvistou v Hispánii (do r. 626)
- r. 619 uvažoval Herakleios o prenesení sídla ríše do Kartága
- potreba zbaviť sa prívržencov cisára Foku (brat Komentiolos – *magister militum per Orientem* a zať Priskos – *comes Excubitorum*) v armáde
- potreba upevniť cisársku moc
 - nová titulatúra – *pistos en Christo basileus* (r. 629)
 - nové dvorské ceremónie, pevná hierarchia, deti vymenované za spoluvládcoov prakticky ešte v kolíske (napr. najstarší syn Herakleios Konštantín narodený 612)
 - spoliehanie sa na členov vlastne rodiny (*comes excubitorum* bratranec Niketas, mladší brat Teodor), po smrti prvej ženy Epifanie si vzal za ženu svoju vlastnú neter Martinu, svojho syna Herakleia Konštantína oženil r. 629 s dcérou svojho bratranca Niketasa Gregoriou (prvý syn nar. 630, budúci cisár Konstans II.)
- potreba ozdraviť štátne financie, razba novej striebornej mince *hexagram* r. 615 s hodnotou polovice zlatého solidu

- Settlement in the 6th century
- The arrival of the Croats
- Expansion in the 7th century

- 626 obliehanie Konštantínopola Avarmi a Slovanmi

- 627-628 boje v Arménii a Mezopotámii, Chuzrav žiada o mier, občianska vojna v Perzii
- 629 návrat svätého kríža – vystavený v KŠTPL
- 630 31.3. Herakleios osobne navrátil kríž do Jeruzaléma

